

Kainuun hyvinvointialue

Talousarvio 2025 ja
taloussuunnitelma 2026-2028

Laadintaohje

Aluehallitus 10.6.2024

Sisällys

1. Hyvinvointialueiden ja talouden yleinen tilannekuva	2
1.1 Hyvinvointialuetalouden näkymät 2025–2028	2
1.2 Kainuun hyvinvointialueen tilannekuva	3
2. Kainuun hyvinvointialueen organisaatio, strategia ja riskienhallinta	4
2.1 Organisaatio	4
2.2 Strategia	6
2.3 Järjestämissuunnitelma	7
2.4 Riskienhallinta	8
3. Talousarvion valmisteluprosessi	8
3.1 Talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat säännökset	8
3.2 Hyvinvointialueiden rahoitus	9
3.2.1 Hyvinvointialueiden rahoitus yleisesti sekä painelaskelma	10
3.2.2 Kainuun hyvinvointialueen rahoitus	14
3.3 Talousarvion 2025 käyttötalouden raami ja suunnittelun ohjeistus	15
3.4 Investointien suunnittelu	21
3.5 Talousarvioprosessin aikataulu ja yhteyshenkilöt	22

1. Hyvinvointialueiden ja talouden yleinen tilannekuva

1.1 Hyvinvointialuetalouden näkymät 2025–2028

(VM, tiivistelmä, muistio 8.5.2024)

Hyvinvointialueet ovat suurten sopeutuspainoiden edessä kuluvana ja tulevina vuosina. Alueiden kustannuksia kasvattaa hintojen nopea nousu. Henkilöstömenot kasvavat suurten sopimuskorotusten ja palkkaohjelmien vuoksi yleistä ansiotasoa nopeammin, ja ostopalvelut (ml. vuokratyö) kasvavat samoin. Vaikka hallitusohjelmassa ja julkisen talouden suunnitelmassa päätetyt tehtävämuutokset hidastavat menojen kasvua, menopaineet uhkaavat vaarantaa hyvinvointialueiden suunnitteleman kustannuskehityksen toteutumisen ja julkisen talouden suunnitelmassa päätetyn valtionrahoituksen riittävyyden.

Tässä muistiossa esitetään arvio hyvinvointialueiden menopaineesta, joka perustuu valtiovarainministeriön kansantalousosaston laatimaan julkisen talouden suunnitelman yhteydessä olevaan ennusteeseen hyvinvointialueiden tulojen ja menojen kehityksestä. Ennustettu menopaine on ollut tiedossa ja huomioitu valtiovarainministeriön ennusteessa julkisen talouden alijäämästä ja velasta. Siten tässä muistiossa esitetty menopaine ei muuta käsitystä julkisen talouden tilanteesta ja siitä, täytyvätkö EU:n finanssipoliittiset säännöt. Poiketen kansantalousosaston ennusteesta, muistion painelaskelma on arvioitu ilman alueiden suunnittelemissa sopeutus- ja tehostamistoimia, jotta saadaan käsitys siitä, kuinka suuren osan suunnitellut toimet kattavat menopaineesta. Hyvinvointialueesta annetun lain 12 §:n mukaan julkisen talouden suunnitelmassa tulee arvioida hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä niiden tehtävien hoitamiseen kokonaisuutena ja hyvinvointialueittain (rahoitusperiaate), jota tämä muistio täydentää. Muistio on tarkoitettu julkaista jatkossa vuosittain julkisen talouden suunnitelman yhteydessä.

Koko maan tasolla tämän teoreettisen painelaskelman ja rahoituksen välinen ero on kumulatiivisesti noin 5,4 mrd. euroa vuosien 2023–2026 aikana. Hyvinvointialueet tavoittelevat tähän mennessä suunnitelluilla sopeutus- ja tehostamistoimilla kumulatiivisesti noin 3,5 mrd. euron kustannushyötyjä vuoteen 2026 mennessä (25.4.2024 julkaistussa julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025–2028 luvussa 6.4 esitetty luku alueiden sopeutus- ja tehostamistoimista noin 1,5 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla kuvaa toimien määrää ainoastaan vuonna 2026, mutta kumulatiivisesti toimien määrä on noin 3,5 mrd. euroa vuosina 2024–2026). Jos tämänhetkinen käsitys menopaineesta tuleville vuosille on oikea, eivät nämä toimet riittäisi kattamaan edellä mainittua 5,4 mrd. euron eroa vuoteen 2026 mennessä. On tärkeää, että kaikki hyvinvointialueet panostavat etupainotteisesti toimintansa uudistamiseen, jotta kustannuskehitys saadaan sovitettua valtion rahoituksen Muistio 8.5.2024 2 (25) puitteeseen ja kustannusten kasvu on pitkällä aikavälillä kestävä. Myös alijäämien kattamisvelvoite edellyttää alueilta mittavaa sopeutusta. Usealla alueella onkin valmistelussa lisätoimia talouden ja toiminnan sopeuttamiseksi ja tehostamiseksi.

Ennustettu kustannustason nousu on erityisen nopeaa vuonna 2025 ja ylittää vuosina 2024–2026 hyvinvointialueindeksin. Monet alueet suunnittelevat sopeuttavansa talouttaan vähentämällä vuokratyövoiman ja palvelujen ostoja. Tämä tavoite voi osoittautua haastavaksi huomioiden alueiden velvollisuus lakisääteisten palvelujen turvaamiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuusongelmat, joita julkisen talouden suunnitelman päätökset kuitenkin osin helpottavat.

Tarkastelussa on jouduttu tekemään yksinkertaistettuja oletuksia, eikä se ota huomioon muun muassa alueiden erilaisia lähtökohtatilanteita tai mahdollisia eroja kustannustason kehityksessä. Tarkastelu on tehty käytettävissä olevalla tietopohjalla julkisen talouden suunnitelmassa esitettävän rahoituksen riittävyyden aluekohtaisen arvioinnin taustaksi.

Käsitys menopaineesta päivittyy, kun lisätietoa alueiden omista sopeutustoimista ja toteutumattomia henkilöstömenoista ja palveluiden ostoista kuluvalta vuodelta saadaan ja kun nähdään, miten inflaatio kehittyy. Lisäksi ensi vuoden aikana tullaan näkemään, miten tehtävämuutokset tulevat helpottamaan henkilöstön saatavuutta.

Hyvinvointialueiden vuoden 2024 talouden toteumasta ja mahdollisten riskien realisoinnista ei vielä tämän muistion kirjoitushetkellä ole koottua tietoa. Alueet julkaisevat huhtikuun ja toukokuun aikana vuoden ensimmäiset osavuosikatsaukset. Lisäksi alueet toimittavat tiedot vuoden ensimmäisen neljänneksen talouden toteumasta Valtiokonttorin raportointipalveluun.

Kaikkien hyvinvointialueiden sekä Helsingin ja HUS:in kanssa käydään toukokuun aikana tilannekuvakeskustelut hyvinvointialueen muutosohjelmien toimeenpanosta sekä talouteen liittyvästä tilannekuvasta. Näiden keskustelujen perusteella saadaan lisää tietoa tässäkin muistiossa todettujen riskien realisoinnista ja alueiden suunnittelemista toimenpiteistä talouden hallintaan liittyen. Hyvinvointialueiden tilannekuva täydentyy myös valtion ja alueiden välisissä neuvottelukunnissa sekä syksyllä 2024 käytävien lakisääteisten neuvottelujen aikana. Syksyn neuvottelujen aikana muodostuu myös tarkempi käsitys siitä, mille olettamille hyvinvointialueet ovat valmistelussa valtuustojen päätettäväksi alueiden vuotta 2025 koskevia talousarvioita.

1.2 Kainuun hyvinvointialueen tilannekuva

Kainuun hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi 2023 oli -19,3 milj. euroa alijäämäinen. Hyväksyessään vuoden 2024 -26,9 milj. euroa alijäämäisen talousarvion aluevaltuusto asetti vuoden 2024 alijäämätavoitteeksi -25,0 milj. euroa. Tammi-huhtikuun talouden toteutumattien perusteella vuosien 2024 on -27,2 milj. euroa alijäämäinen. Aluevaltuuston päätettäväksi kesäkuussa tulevat talousarviomuutokset lisäävät alkuperäisen talousarvion 2024 alijäämää -0,3 milj. euroa, eli tammi-huhtikuun toteutumattien pohjalta laaditun vuosien 2024 tasolle. Talousarviomuutosesitykset sisältävät järjestämissuunnitelman toimenpideohjelmien täytäntönpäätöksen perustuvan 2,0 milj. euron suuruisen toimintakululeikkauksen, ateriapalvelutuotantotapa muutoksen aiheuttamat talousarviovaikutukset sekä muut toiminnallisesti perustellut talousarviomuutokset.

Vuosien 2023 ja 2024 alijäämien kattaminen hyvinvointialuelain edellyttämässä aikataulussa ei ole realistisesti mahdollista. Talousarvion 2025 talousarvion laadinnan tavoitteeksi on asetettu vähintään +/-0-tulos. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää toimintakatteen -1,5 %:n vähennystä verrattuna talousarvioon 2024. Kun huomioidaan Puolangan alueen sote-palvelujen ostopalvelusopimuksen kustannusvaikutus, toimialueittain toimintakatteen vähennystavoite vaihtelee -1,0 ja -2,7 %:n välillä suhteessa talousarvioon 2024.

Raamin valmistelun vaiheessa on linjattava talousarviovalmistelua ohjaavat periaatteet, koska talousarvion valmistelun lähtökohtana on supistava suunnittelu. Kainuun hyvinvointialueen strategia ohjaa luonnollisesti raamivalmistelun pohjalta käynnistytävää valmistelua. Järjestämissuunnitelman ja kehitysohjelmien toimeenpanon onnistuminen on ratkaisevaa onnistumisessa. On selvää, että talousarvion taso edellyttää määrätietoista toimia kokonaistuloksellisuuden parantamisessa. Sama tai suurempi määrä asiakkaita ja potilaita on palveltava hieman vähemmällä ilman, että työn laatu, vaikuttavuus tai työelämän laatu heikentyvät merkittävästi. Tavoitteen toteutuminen

edellyttää virkатыönä tehtävän työn lisääntymistä kalliin vuokratyön käytön sijasta. Johtamisen on perustuttava tietoon ja niiden pohjalta asetettuihin tavoitteisiin. Henkilöstön työelämän laatuun kiinnitetään huomiota aktiivisella ja valmentavalla johtamisella. Sairauslomien sekä ennenaikaisen eläköitymisen vähentämiseen kiinnitetään huomiota. Rahoitustaso edellyttää henkilöstön määrän vähentämistä, jonka toteuttamisessa arvioidaan henkilöstön luonnollisen poistuman mahdollisuudet ja rajat talousarviovalmistelun edetessä. Väestön väheneminen vaikuttaa palvelujen kysyntään eri tavalla eri ikä- ja kohderyhmissä. Se jo itsessään edellyttää sekä resurssin vähentymistä että uudelleenjakoa eri palvelujen välillä. Teknologian käyttöä lisätään aina, kun se on mahdollista. Vakiinnuttamisrahaa käytetään muutosten kiihdyttämiseen. Erilaisin rakennemuutoksien etsitään aina keveintä ja tarkoituksenmukaisinta ratkaisua, joilla palvelutarpeisiin vastataan. Asiakasprosessit ylittävät monissa kohdissa toimialueiden rajat. Sujuva prosessi edellyttää tiivistä yhteistoimintaa toimialueiden, palvelualueiden ja palveluyksiköiden välillä. Rahoitustaso edellyttää nopeaa muutosten toteuttamista organisaatiossa. Hyvällä muutosten hallinnalla vähennetään niiden haitallisia seurauksia.

Sopeutusten kokoluokka on mittava, koska rahoituksen ja kustannuspaineiden kuilu on iso. Tulevan lainsäädännön valmisteluun liittyvä normien tai vaatimusten purkaminen auttaa yksittäisen hyvinvointialueen talousarvion valmistelua varsin rajallisesti. Kaikki maan hallituksen vaatimuksia lieventävät kehysriihen toimenpiteet toteutetaan, mikäli ne arvioidaan tarkoituksenmukaisiksi. Perusterveydenhuollon hoitotakuun osalta siirtymistä 3 kuukauden hoitotakuuseen ei tässä vaiheessa ole arvioitu tarkoituksenmukaiseksi, mutta toteutettavien toimenpiteiden osalta on todennäköistä, että palvelun laatua joudutaan joissain tapauksissa laskemaan ja odotus- sekä jonotusajat tulevat osittain pitenemään. Kertaluokaltaan mittavien yksittäisten toimenpiteiden määrä on rajallinen. Talouden tasapainottaminen edellyttää toimenpiteitä kautta linjan kaikissa toiminoissa.

Kainuun hyvinvointialueen talousarvion 2025 valmistelua leimaa niukkuus ja tarve löytää nopeita ja vaikuttavia tasapainotuksen keinoja kokoluokaltaan noin 2–2,5 % kokonaismenoista. Hyvällä tiedolla johtamisella voidaan paikantaa prosessit, joissa on mahdollista suunnata resurssia perustehtävän suunnassa ja paikantaa kehityskohteita. Kokonaisuutena talouden sopeutus täytyy tehdä pääosaltaan menojen kautta, koska tulorahoituksen merkittävin tekijä ovat asiakasmaksut, joiden lisäämisellä on lainsäädännöstä tulevat rajoitukset. Mikäli maksusääntelyn muutokset tuottavat lisää asiakasmaksuja, niin niillä tavoitellaan ensisijaisesti toimintakatteen ylijäämää, koska 2023–2024 alijäämät näyttävät muodostuvan joka tapauksessa yli 40 M euron suuruisiksi.

2. Kainuun hyvinvointialueen organisaatio, strategia ja riskienhallinta

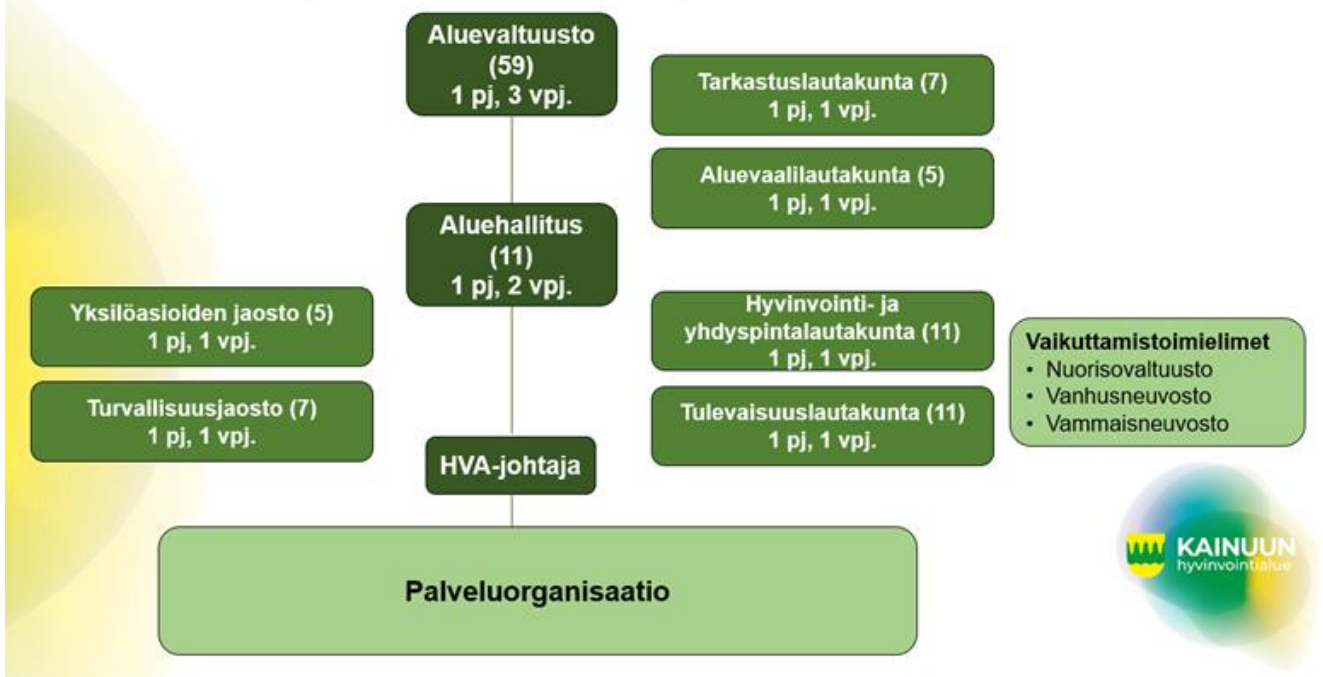
2.1 Organisaatio

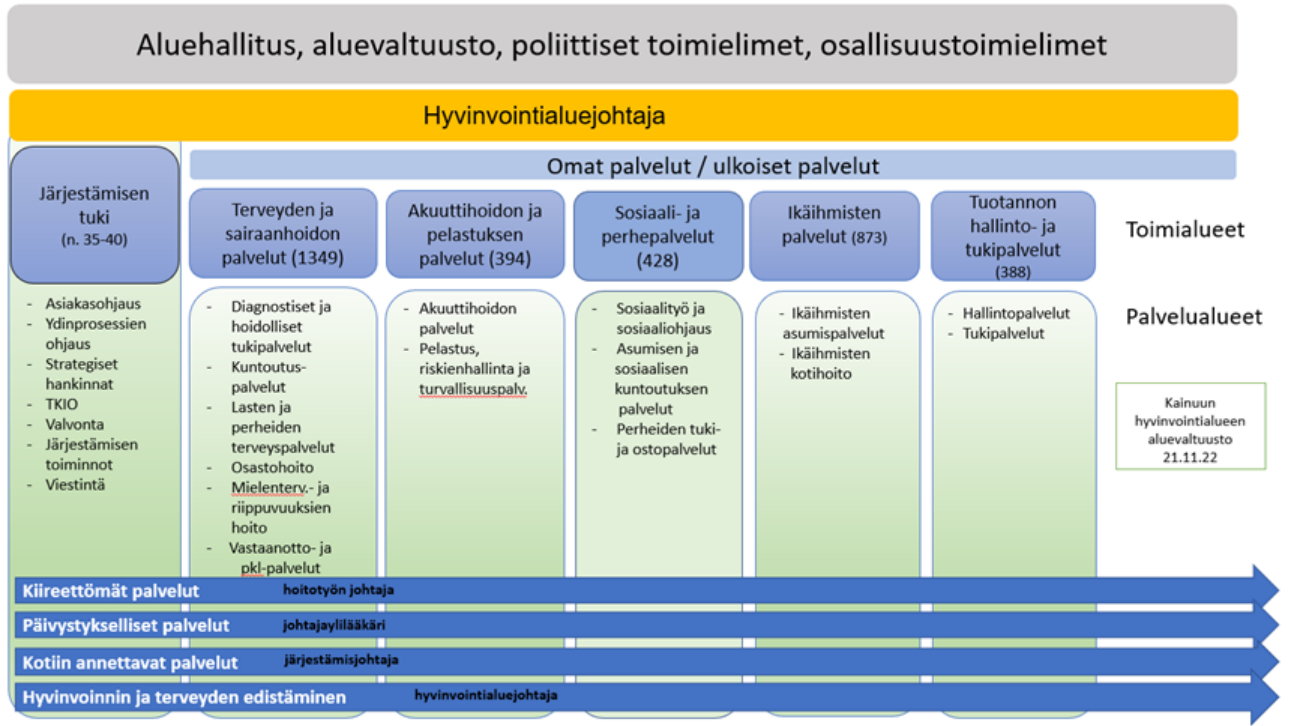
Kainuun hyvinvointialueen organisaatio rakentuu järjestäjän puolelle kuuluvasta hyvinvointialueen johdosta, ydinprosesseista ja omasta palvelutuotannosta. Johdolla tarkoitetaan aluehallitusta- ja valtuustoa, hyvinvointialuejohtajaa, hänen alaisuudessaan toimivaa järjestämisen tukea sekä hänen määräämänsä hyvinvointialueen johtoryhmän jäseniä. Järjestämisen tukeen kuuluvat toiminnot ovat palvelujen ohjaus, suunnittelu, seuranta ja valvonta, strateginen johtaminen, talous- ja resurssiohjaus, palvelujen strateginen hankinta, tiedolla johtaminen, YTA-yhteistyö, koulutus- ja tutkimustoiminnan ohjaus, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä viestintä.

Hyvinvointialueen organisoitumismalli, jossa on oman tuotannon toimialueiden ja ostopalvelutuotannon ylittävät poikkihallinnolliset asiakaspalveluprosessit (ydinprosessit).

Hyvinvointialueen oma palvelutuotanto jakautuu toimialueisiin, palvelualueisiin ja palveluyksiköihin. Palveluyksiköiden alla voi osassa palvelutuotantoa olla toimintayksiköitä. Toimialueita ovat tuotannon hallinto- ja tukipalvelut, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut, akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut, sosiaali- ja perhepalvelut sekä ikäihmisten palvelut. Toimialueita johtavat toimialuejohtajat.

Kainuun hyvinvointialueen organisaatorakenne

2.2 Strategia

Kainuun hyvinvointialueen strategia vuosille 2023–2025 on hyväksytty aluevaltuustossa 21.11.2022. Kainuun hyvinvointialueen strategia koostuu neljästä painopistealueesta, jotka on laadittu asiakastyön, henkilöstön, uudistumisen ja talouden näkökulmista.

2.3 Järjestämissuunnitelma

Kainuun hyvinvointialueen järjestämissuunnitelma vuosille 2023–2025 on hyväksytty aluevaltuustossa 24.4.2023. Tarkempi toimeenpanosuunnitelma on päätetty aluehallituksessa 22.5.2023.

Järjestämissuunnitelma toteuttaa Kainuun hyvinvointialueen strategisia linjauksia ja toimii uudistamis- ja sopeuttamisohjelmana, jonka tavoitteena on turvata kainuulaisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut sekä yhteensovittaa käytettävissä olevat resurssit ja palvelutarpeet talouden tasapainottamiseksi. Järjestämissuunnitelman tarkoitus tiivistyy hyvinvointialueen perustehtävään ”Terveyttä, turvaa ja hyvinvointia”.

Järjestämissuunnitelman toimeenpano toteutetaan asteittain eri vaiheissa vuosina 2023–2025. Tulevat vaiheet aikataulutetaan osaksi hyvinvointialueen normaalia toiminnan ja talouden suunnittelua.

[Järjestämissuunnitelma](#)

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMAN LINJAUKSET

- **Asiakkuuksien hallinnan ja ohjauksen tehostaminen**
 - **Digipalveluiden ja teknologian hyödyntäminen**
 - **Kotiin annettavien palveluiden vahvistaminen**
- **Lähipalveluiden uudistaminen sekä päivystyspalveluiden turvaaminen**
- **Kokonaisuudessaan kustannustehokkaampiin järjestämistapoihin siirtyminen**

Kehittämishojelman osa-alueet

1. palveluverkon ja palvelutapojen uudistaminen
2. Kainuun keskussairaalan johtaminen, työnjako YTA-alueella ja tuottavuuden kehittäminen
3. Henkilöstön saatavuuden parantaminen, henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen ja opiskelijoiden harjoittelukokemuksen parantaminen
4. Toiminnot, jotka toteutetaan pohjoisen yhteistoiminta-alueen puitteissa
5. Organisaatorakenteen, johtamisen ja esihenkilötyön sekä hallintoprosessien selkiyttäminen
6. Ennaltaehkäisevän yhteistyön vahvistaminen

2.4 Riskienhallinta

Toimialueiden tulee talousarviota laatiessa esittää tulevan suunnittelukauden toimintaa ja taloutta keskeisesti uhkaavat tai jo realisoituneet keskeisimmät riskit. Riskienhallinnan seurannasta ja toteutumisesta toimialueet raportoivat neljännesvuosittain osavuosisiraporteilla sekä tilinpäätöksessä. Organisaatiotason riskienhallintakokonaisuus kootaan tilinpäätökseen.

3. Talousarvion valmisteluprosessi

3.1 Talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat säännökset

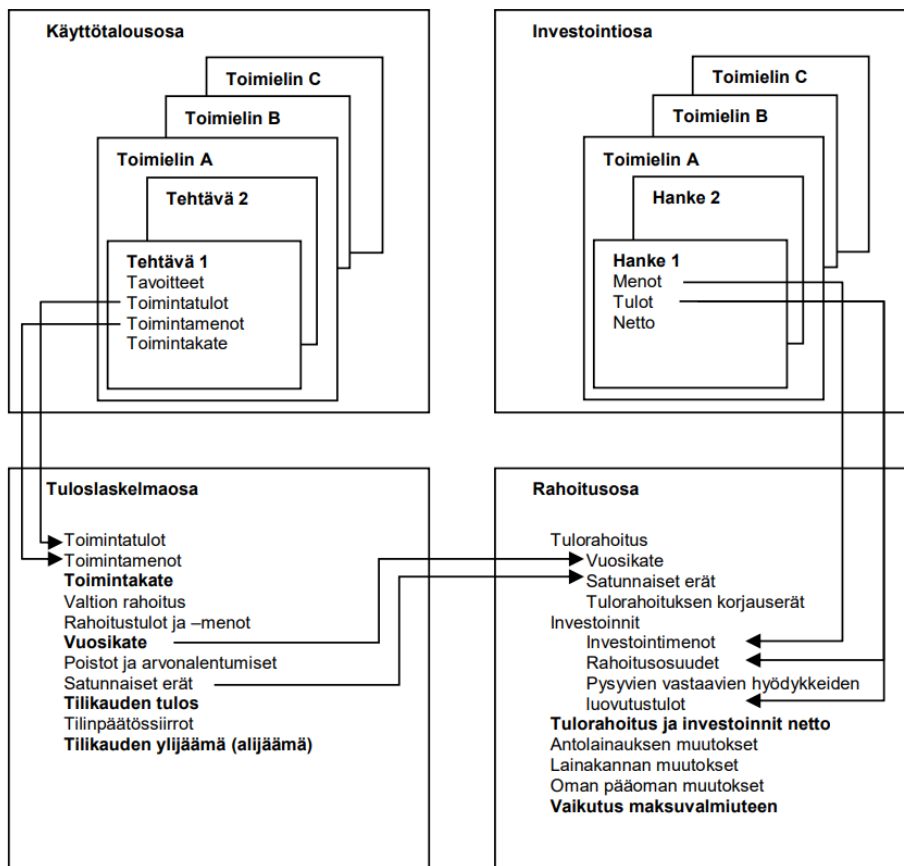
Laki hyvinvointialueesta ohjaa hyvinvointialueiden toimintaa ja myös talousarvion suunnittelua (Laki hyvinvointialueesta 13. luku §15). Aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Talousarvioon kuuluu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarviossa esitetään hyvinvointialueen tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Hyvinvointialue voi tosin rahoittaa investointeja lainalla, mikäli hyvinvointialueelle on myönnetty lainanottovaltuus.

Aluehallitus hyväksyy talousarvion ja -suunnitelman kehukset sekä laadintaohjeet. Aluevaltuusto hyväksyy talousarvion ja -suunnitelman, jossa hyvinvointialueelle asetetaan toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat. Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota.

Kuva 1. Hyvinvointialueen talousarvio- ja suunnitelmarakenne.

3.2 Hyvinvointialueiden rahoitus

3.2.1 Hyvinvointialueiden rahoitus yleisesti sekä painelaskelma

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin laskennalliseen yleiskatteiseen valtion rahoitukseen sekä toimintatuloihin kuten maksu- ja myyntituloihin, tukiin ja avustuksiin.

Rahoituksen yleiskatteellisuus tarkoittaa, että hyvinvointialueet voivat itsenäisesti määritellä rahoituksen käyttökohteet. Hyvinvointialueet voivat tuottaa palveluita itse, yhteistyössä muiden hyvinvointialueiden kanssa, hankkimalla niitä markkinoilta tai asiakkaille annettavien palveluseteleiden kautta.

Rahoituksen laskennallisuus tarkoittaa, että hyvinvointialueen saama valtion rahoitus perustuu ennalta määrättyihin kriteereihin, jotka kuvaavat mahdollisimman hyvin kunkin hyvinvointialueen palvelutarvetta ja muita kustannuksia selittäviä olosuhdetekijöitä. Rahoitus ei siten perustu aluekohtaisiin toteutuneisiin kustannuksiin (poikkeuksena rahoituksen siirtymätasaus vuosina 2023–2029).

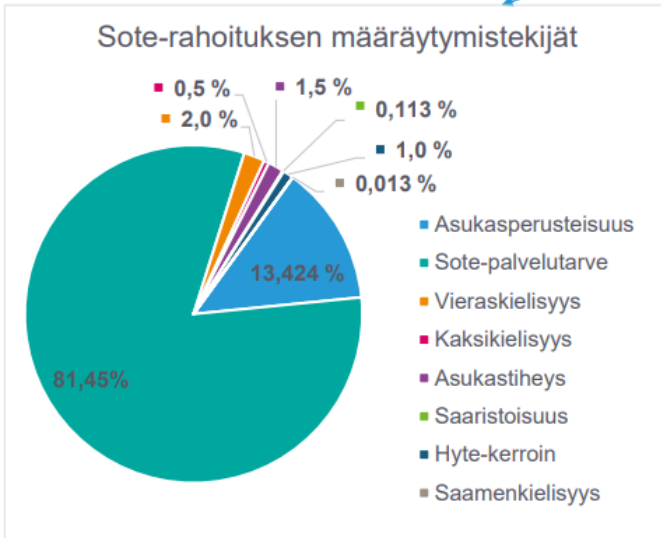
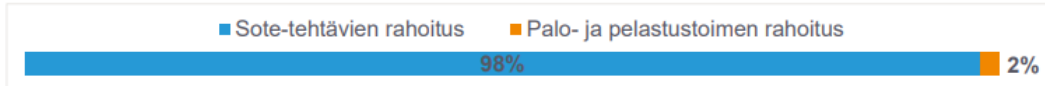
Hyvinvointialueille myönnetään valtion rahoitusta hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, asukastiheyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, saamenkielisyyden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien ja pelastustoimien riskitekijöiden perusteella. Lisäksi yhtenä rahoituskriteerinä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (nk. Hyte) kerroin, joka sisältää erilaisia terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä kuvaavia indikaattoreita. Useiden eri laskennallisten kriteereiden avulla on pyritty varmistamaan, että hyvinvointialueiden erot palvelutarpeissa pystytään huomioimaan mahdollisimman kattavasti. Suurin rahoituskriteeri on THL:n tutkimukseen perustuva sosiaali- ja terveydenhuollon sote-palvelutarvekerroin, jonka perusteella määräytyy noin 80 % yleiskatteellisestä rahoituksesta.

Hyvinvointialueiden valtionrahoituksesta noin 98 % muodostuu sote-tehtävien rahoituksesta ja 2 % palo- ja pelastustoimen rahoituksesta alla esitetyn kuvion mukaisesti.

Kuva 2. Hyvinvointialueiden laskennallisen rahoituksen määräytymistekijät

Hyvinvointialueiden laskennallinen rahoitusmalli

Talousarvio-ohjetta laadittaessa viimeisin hyvinvointialueiden rahoituslaskelma vuodelle 2025 on julkaistu 29.4.2024 (VM). Hyvinvointialueiden rahoitus vuodelle 2025 on yhteensä noin 26,2 miljardia euroa. Rahoitus kasvaa vuoden 2024 rahoitukseen verrattuna noin 2,1 miljardia euroa (Kainuun hyvinvointialue 21,1 milj. euroa) eli 8,6 % (Kainuun hyvinvointialue 5,6 %). Prosentuaalisesti tarkasteltuna Kainuun hyvinvointialueen rahoituksen kasvu on 29.4.2024 laskelman mukaan maan pienin.

Taulukko 1. Hyvinvointialueiden vuoden 2025 laskennallinen rahoitus

Vuoden 2025 rahoitus	
Rahoituserä	euroa
Laskennallinen sote-rahoitus vuonna 2024	23 676 239 217
Laskennallinen pela-rahoitus vuonna 2024	511 158 996
Laskennallinen rahoitus yhteensä vuonna 2024	24 187 398 212
Palvelutarve, sote	240 550 590
HVA-indeksi, sote	650 536 683
HVA-indeksi, pela	13 903 525
Sote-tehtävämuutokset, yhteensä	-336 065 000
Pela-tehtävämuutokset, yhteensä	0
Jälkikäteistarkistus, sote	1 409 857 393
Jälkikäteistarkistus, pela	53 692 449
Jälkikäteistarkistus, yhteensä	1 463 549 841
Laskennallinen sote-rahoitus vuonna 2025	25 641 118 882
Laskennallinen pela-rahoitus vuonna 2025	578 754 969
Laskennallinen rahoitus yhteensä vuonna 2025	26 219 873 851
Siirtymätasaukset vuonna 2025	-67 506 084
Rahoitus yhteensä vuonna 2025	26 152 367 767
Kevään 2024 julkisen talouden suunnitelman mukaiset toimenpiteet vuodelle 2025	
	euroa
Hoitotakuun toteutus	14 800 000
Seulontaohjelman laajennus (suolistosyövän seulonnan laajennus uusiin ikäluokkiin)	1 750 000
Sote-valvontalaki (nettomuutos)	2 600 000
Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista (nettomuutos)	-305 000
Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden vahvistaminen	35 000 000
Pidetään voimassa 1.9.2023 voimaan tuleva 14 vrk hoitotakuu	-25 000 000
Uudistetaan erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevat säädökset	-10 000 000
Terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset	-50 000 000
Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentäminen	-10 000 000
Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan laskeminen	-12 000 000
Ikäntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen kehittäminen	-30 000 000
Vammaispalvelulain tarkentaminen ja voimaantulon siirtymäminen	100 000 000
Keliakiakorvauksen laajentaminen, lääkärilausuntojen lisääntyminen	1 000 000
Mielenterveyslain muuttaminen (tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa)	-310 000
lääkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen keventäminen (Lisätoimet 2024)	-45 000 000
Hoitotakuu (Lisätoimet 2024)	-130 000 000
Vammaispalvelulain uudistus (Lisätoimet 2024)	-70 000 000
Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden kelpoisuusvaatimusten joustavoittaminen henkilöstön saatavuude	-2 000 000
Asiakasmaksujen korottaminen (Lisätoimet 2024)	-100 000 000
Ajokorttitarkastusten rajaaminen julkisen palveluvalikoiman ulkopuolelle (Lisätoimet 2024)	-5 000 000
Sairaaloiden ja päivystysten sekä erikoissairaanhoidon työnjaon säästöjen pieneneminen (HO 2023)	10 000 000
Terapiatakuun voimaantulon siirto alkamaan 1.5.2025 (HO 2023)	-11 600 000
Vuoden 2025 rahoituksessa huomioitavat tehtävämuutokset yhteensä	-336 065 000

Vuoden 2025 laskennallisen rahoituksen pohjana on vuoden 2024 laskennallisen rahoituksen taso, joka on yhteensä n. 24,2 mrd. euroa. Rahoitus on korotettu rahoituslain mukaisen palvelutarpeen kasvun (n. 241 milj. eroa) ja hyvinvointialueiden hintaindeksin kevään 2024 ennusteen (2,72 %) mukaisen kustannustason muutoksen (n. 664 milj. euroa) perusteella vuoden 2025 tasolle.

Vuoden 2025 rahoituksessa on otettu huomioon kevään 2024 julkisen talouden suunnitelman mukaiset tehtävälainsäädännön muutokset. Vuoden 2025 rahoitukseen on lisätty hyvinvointialueiden tilinpäätösarvotietojen perusteella laskettu arvio vuoden 2025 jälkikäteistarkistuksesta (n. 1,46 mrd. euroa).

Seuraavassa taulukossa on esitetty rahoituksen painelaskelma. Hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelma kuvaa arvion aluekohtaisesta rahoituksen kehityksestä vuosina 2025–2028.

Rahoituksen painelaskelman pohjan muodostaa hyvinvointialuekohtainen vuoden 2025 rahoitus, joka on päivitetty 29.4.2024 julkaistujen rahoituslaskelmien mukaiseksi. Rahoitusta korotetaan ennustevuosille 2026–2028 hyvinvointialueindeksin mukaisella koko maan hintaennusteella ja THL:n aluekohtaisilla palvelutarpeen kasvuarvioilla. THL:n palvelutarpeen kasvuarviot on päivitetty 31.5.2022. Laskelmassa on huomioitu rahoituslain mukainen palvelutarpeen määrällinen korotus 0,2 %-yksiköllä vuosille 2025–2028. Vuodesta 2025 lähtien arvioidusta kasvusta huomioidaan 80 %. Laskelmassa on huomioitu myös aluekohtaiset siirtymätasaukset.

Rahoituksen painelaskelmassa on huomioitu jälkikäteistarkistus vuosille 2025–2028. Jälkikäteistarkistus vuodelle 2025 on määritelty hyvinvointialueiden raportoimien vuoden 2023 tilinpäätösarvotietojen perusteella. Jälkikäteistarkistus vuosille 2026–2028 on määritelty hyvinvointialueiden raportoimien vuoden 2024 talousarvio- ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelmatietojen perusteella.

Laskelmassa aluekohtainen rahoitus on täsmäytetty koko maan valtionrahoitukseen vuosina 2026–2028.

Arviot aluekohtaisista sote-palvelutarpeen muutoksista pohjautuvat palvelujen käytön nykytilaan sekä ennusteeseen tulevasta väestörakenteesta. Laskelma ei huomioi todellisia aluekohtaiseen rahoituksen vaikuttavia tekijöitä, kuten sairastavuudessa tapahtuvia muutoksia tai väestön vieraskielisyyden tai kaksiikielisyyden kehitystä.

Taulukko 2. Hyvinvointialueiden painelaskelma vuosille 2025–2028

Hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelma vuosina 2025-2028, milj. euroa				
VM/KAO 29.4.2024				
Alue	2025	2026	2027	2028
Helsinki	2 957	3 008	3 035	3 072
Vantaa ja Kerava	1 199	1 227	1 245	1 268
Länsi-Uusimaa	1 957	2 014	2 044	2 080
Itä-Uusimaa	425	440	450	464
Keski-Uusimaa	863	882	893	907
Varsinais-Suomi	2 254	2 309	2 347	2 408
Satakunta	1 071	1 077	1 079	1 084
Kanta-Häme	794	809	819	831
Pirkanmaa	2 520	2 566	2 594	2 631
Päijät-Häme	956	976	990	1 013
Kymenlaakso	889	896	896	901
Etelä-Karjala	601	608	612	617
Etelä-Savo	754	759	758	762
Pohjois-Savo	1 289	1 312	1 319	1 332
Pohjois-Karjala	838	854	865	884
Keski-Suomi	1 277	1 293	1 300	1 311
Etelä-Pohjanmaa	965	977	984	992
Pohjanmaa	843	853	857	863
Keski-Pohjanmaa	333	339	344	352
Pohjois-Pohjanmaa	1 965	2 019	2 052	2 086
Kainuu	395	400	401	405
Lappi	1 006	1 026	1 037	1 059
Manner-Suomi yht.	26 152	26 644	26 922	27 322

Hyvinvointialuekohtaiset rahoituslaskelmat päivittyvät vielä vuoden 2024 aikana. Lopulliset laskelmat vuodelle 2025 julkaistaan loppuvuodesta 2024.

3.2.2 Kainuun hyvinvointialueen rahoitus

VM:n viimeisimmän laskelman mukaan Kainuun hyvinvointialueen laskennallinen rahoitus vuonna 2025 on 397,0 milj. euroa. Kainuun siirtymätasaus on negatiivinen, mikä pienentää rahoitusta 1,6 milj. euroa. Kainuun hyvinvointialueen rahoitus yhteensä on 395,4 milj. euroa. Asukasta kohden rahoituksen määrä on 5 635 euroa.

Kainuun hyvinvointialueen vuoden 2024 rahoitus on 374,3 milj. euroa, joten tämän hetken tiedon mukaan rahoitus kasvaisi 21,1 milj. euroa (+5,6 %).

Talousarvion laadinnassa käytetään alustavasti rahoitustietona annettua 395,4 milj. euroa. Rahoitusarviota päivitetään syksyn aikana, kun VM:n laskelmat päivittyvät.

Taulukko 3. Yhteenveto hyvinvointialueiden rahoituksesta vuodelle 2025

Yhteenveto hyvinvointialueiden rahoituksesta vuodelle 2025										
VMKAO 29.4.2024										
Alla on kuvattu hyvinvointialueiden vuoden 2025 rahoitus, joka muodostuu laskennallisesta rahoituksesta ja siirtymätasauksesta. Laskennallisen rahoituksen on lisäty arvio vuoden 2025 jälkikäteistarkistuksesta. Siirtymätasauksen laskenta kuvataan erillisessä laskelmassa (kts. Hyvinvointialueiden rahoituksen siirtymäkausi 2023-2029, 10.10.2023). Hyvinvointialueen laskennallinen yleiskatteinen rahoitus esitetään euromääräisinä summina ja euroa per asukas.										
Yhteenveto hyvinvointialueiden vuoden 2025 rahoituksesta										
Hyvinvointialuekoodi	Hyvinvointialue	Asukasluku	Vuoden 2024 rahoitus yhteensä, euroa	Laskennallinen rahoitus vuonna 2025, euroa	Siirtymätasaus vuonna 2025, euroa	Vuoden 2025 rahoitus yhteensä, euroa	Vuoden 2025 rahoitus yhteensä, euroa/asukas	Rahoituksen kasvu vuodelle 2025, euroa	Rahoituksen kasvu vuodelle 2025, %	
31	Helsinki	674 500	2 699 741 302	2 821 303 542	135 558 017	2 956 861 559	4384	257 120 257	9.5	
32	Vantaa ja Kerava	285 654	1 061 321 190	1 199 058 008	0	1 199 058 008	4198	137 736 818	13.0	
33	Länsi-Uusimaa	494 952	1 769 440 174	1 969 851 756	-13 317 638	1 956 534 118	3953	187 093 944	10.6	
34	Itä-Uusimaa	98 987	389 359 478	448 941 536	-23 517 987	425 423 549	4298	36 064 072	9.3	
35	Keski-Uusimaa	205 444	797 990 813	848 028 074	14 792 294	862 820 368	4200	64 829 555	8.1	
2	Varsinais-Suomi	490 786	2 069 067 706	2 341 326 656	-87 421 680	2 253 904 976	4592	184 837 270	8.9	
4	Satakunta	211 740	996 272 622	1 051 258 686	20 034 619	1 071 293 305	5059	75 020 683	7.5	
5	Kanta-Häme	169 547	737 381 441	806 146 247	-12 619 472	793 526 776	4680	56 145 335	7.6	
6	Pirkanmaa	539 309	2 276 875 325	2 520 284 672	0	2 520 284 672	4673	243 409 347	10.7	
7	Päijät-Häme	204 479	893 177 004	1 000 534 004	-44 559 596	955 974 408	4675	62 797 404	7.0	
8	Kymenlaakso	158 658	828 392 415	847 622 223	40 973 712	888 595 935	5601	60 203 519	7.3	
9	Etelä-Karjala	125 162	568 643 920	600 424 104	955 662	601 379 766	4805	32 735 846	5.8	
10	Etelä-Savo	129 914	709 585 221	716 608 302	36 989 954	753 598 256	5801	44 013 035	6.2	
11	Pohjois-Savo	248 190	1 204 858 403	1 294 073 939	-4 826 346	1 289 247 592	5195	84 389 189	7.0	
12	Pohjois-Karjala	162 321	780 008 416	899 675 125	-61 366 753	838 308 371	5165	58 299 955	7.5	
13	Keski-Suomi	273 271	1 192 220 721	1 260 120 093	16 854 407	1 276 974 500	4673	84 753 778	7.1	
14	Etelä-Pohjanmaa	190 539	909 445 820	965 302 715	0	965 302 715	5066	55 856 895	6.1	
15	Pohjanmaa	177 602	786 408 608	829 097 957	13 649 180	842 747 137	4745	56 338 528	7.2	
16	Keski-Pohjanmaa	67 736	312 004 324	350 803 850	-17 496 977	333 306 873	4921	21 302 550	6.8	
17	Pohjois-Pohjanmaa	418 205	1 807 723 717	1 996 669 466	-31 234 408	1 965 435 058	4700	157 711 341	8.7	
18	Kainuu	70 164	374 320 125	396 960 235	-1 554 323	395 405 912	5635	21 085 787	5.6	
19	Lappi	176 150	919 215 644	1 055 782 661	-49 398 748	1 006 383 913	5713	87 168 269	9.5	
	Manner-Suomi yhteensä	5 573 310	24 083 454 389	26 219 873 851	-67 506 084	26 152 367 767	4692	2 068 913 378	8.6	

3.3 Talousarvion 2025 käyttötalouden raami ja suunnittelun ohjeistus

Kainuun hyvinvointialueen talousarvion laadinta suoritetaan Afo- (=SAP Analysis for Microsoft Office) -ohjelmalla. Talousarviotiedot syötetään ohjelmaan palveluyksikkötasolle. Talousarvioidokumentissa esitetään toimialue- ja palvelualueitasot. Kuluvan vuoden 2024 budjetissa aluevaltuustoon nähden sitova on toimintakate toimialueittain.

Talousarviovalmistelussa toimialueiden vastuulla on huolehtia budjetin tarkkuudesta ja oikeellisuudesta, jotta budjetoituihin määrärahoihin ei sisälly yli- tai aliresursointia tai muita virheitä. Henkilöstökulujen arvioinnissa edellytetään erityistä tarkkuutta. Toimialueiden täytyy myös määrittellä kustannusten nousupaineet liittyen esimerkiksi väestön palvelutarpeisiin ja lainsäädännön muutoksiin ja sisällyttää nämä omaan käyttötalousbudjettiinsa. Lisäksi talousarviossa tulee huomioida järjestämissuunnitelmassa toimeenpantavat muutokset sekä talousarvio- että talous-suunnitelmavuosina. Taloussuunnitelmavuosien (2026–2028) kirjaaminen järjestelmään toteutetaan talouspalveluissa keskitetysti, joten toimialueiden suunnitelmavuosien tiedot ja muutokset on viestittävä talouspalveluihin viimeistään syyskuun aikana.

Talousarviot suunnitellaan toimialueittain sovitun raamin mukaisesti siten, ettei talousarvioesityksen toimintakate ylitä raamitavoitetta.

Tilikartta

Kainuun hyvinvointialueen tilikartta löytyy Kaimasta kohdasta Talous-Tilikartta-Kainuun hyvinvointialueen tilikartta. Vuoden 2024 tilikartta toimii pohjana vuoden 2025 suunnittelulle. Tilikartan välilehdiltä löytyy tiedot palveluysikkönumeroista, sisäisistä tilauksista, tulostileistä, arvonlisäverokoodeista, palveluluokista, kumppanikoodeista ja tositelajeista sekä hyvinvointialueen yhteystiedot ja pankkien BIC-koodit. Viimeiset palveluysikkömuutokset vuoden 2025 tilikarttaan on tehtävä kuluvan vuoden elokuun aikana.

Toimintatuotot ja –kulut

Toimintatuotot ja –kulut budjetoidaan asetetun raamin mukaisesti.

Raamiasetanta perustuu tavoitteeseen vähintään +-0-tuloksesta tilikaudella 2025. Hyvinvointialuelain edellyttämää v. 2023 ja 2024 alijäämien kattamista viimeistään vuonna 2026 ei voida asettaa realistiseksi tavoitteeksi.

	Tilinpäätös	TA2024	ENN2024	Raamiesitys
1 000 €	2023	2024	2024	2025
Toimintatuotot	59 793	60 428	60 428	60 000
Toimintakulut	-430 821	-447 765	-448 500	-441 600
	-371 028	-387 337	-388 072	-381 600
Toimintakate	-371 028	-387 337	-388 072	-381 600
Valtion rahoituksen painelaskelma 2025- (VM 29.4.2024)	366 013	374 345	374 345	395 000
Rahoituserät	-1 454	-834	-338	-1 800
Vuosikate	-6 469	-13 826	-14 065	11 600
Poistot	-12 788	-13 086	-13 086	-11 600
Yli-/alijäämä	-19 257	-26 912	-27 151	0
Kumulatiiviset alijäämät 2023-2024, arvio			-46 169	

Palveluysiköiden toimintatuotot ja -kulut syötetään järjestelmään palveluysiköittäin ja kirjanpitoileittäin. Pohjatiedoiksi (henkilöstökuluja lukuun ottamatta) kopioidaan keskitetysti talouspalvelujen tilinpäätöksen 2023 luvut toimialuekohtaisen toimintakateraamin mukaisesti. Raamiase-
tannasta on erotettu Puolangan alueen kiinteähintaisen sote-ulkoistussopimuksen nettokustannusosuus 13,1 milj. euroa.

TOIMINTAKATE	Oikaistu TP2023 (vuokrat)	TA2024	TA2024 MUUTOKSEN JÄLKEEN	RAAMIAHIO 2025, valtionrahoitus 395 M€	Esitys	Muutos RAAMiesitys/ TP2023	Muutos RAAMiesitys/ TA2024 muutosten jälkeen
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	%	%
Kainuun hyvinvointialue		-387 336 637		381 600 000	381 600 000		
Kainuun hva pl. Ulk.palv.	-355 030 191	-387 336 637	-374 666 637	-368 467 875	-368 500 000	3,8	-1,6
Hyvinvointialueen hallinto	-1 655 384	-1 355 843	-1 348 599	-1 326 287	-1 300 000	-21,5	-3,6
Järjestämisen tuki	-21 043 106	-23 993 091	-24 424 912	-24 020 808	-24 000 000	14,1	-1,7
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	-49 013 511	-51 813 398	-49 336 592	-48 520 331	-48 000 000	-2,1	-2,7
Terveysten ja sairaanhoidon palvelut	-155 464 767	-154 269 301	-155 545 139	-152 971 685	-154 000 000	-0,9	-1,0
Akuutinhoidon ja pelastuksen palvelut	-30 445 546	-32 817 913	-33 242 588	-32 692 598	-32 700 000	7,4	-1,6
Sosiaali- ja perhepalvelut	-56 077 463	-66 036 573	-66 183 782	-65 088 789	-64 500 000	15,0	-2,5
Ikäihmisten palvelut	-41 330 413	-44 080 519	-44 585 026	-43 847 378	-44 000 000	6,5	-1,3

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja tarkistetaan lainsäädännön mukaan joka vuosi. Myös palveluyksiköiden tulee seurata omaa toimintatuottojen kertymää sekä mahdollisten uusien tuottoerien ajantasaisuutta aktiivisesti vuoden aikana.

Hyvinvointialueindeksi ja arvio hintojen muutoksesta, %:

	2024	2025	2026	2027	2028
Hyvinvointialueindeksi	2,53	2,72	2,80	2,62	2,70
Arvio hintatason muutoksesta menopainelaskelmassa	3,0	4,3	3,8	3,4	2,8

Taloussuunnittelussa on huomioitava VM:n kansantalousosaston kevään 2024 ennuste hyvinvointialueiden kustannustason noususta (toimintakatteen kehityksestä):

	2 023	2 024	2 025	2 026
Toimintakate (=toimintatuotot-toimintakulut), milj. euroa	-24 000	-24 621	-25 445	-26 544
Toimintakatteen muutos jaoteltuna (%)		2,6 %	3,3 %	4,3 %
Palvelutarpeesta aiheutuva muutos		1,1 %	1,2 %	1,1 %
Arvio hintavaikutuksesta		3,0 %	4,3 %	3,8 %
Päätösperäiset toimet		-1,5 %	-2,1 %	-0,7 %
Ennusteen toimintakatteeseen sisällytetyt sopeutustoimet/vuosi, milj. euroa		600	750	900

Kustannusten nousupaine on pystyttävä eliminoimaan toiminnallisilla muutoksilla.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut sisältävät palkat ja palkkiot, ansionmenetyksestä maksetut korvaukset sekä muut ennakonpidätyksen alaiset kustannusten korvaukset, joista maksetaan työnantajan sosiaaliturvamaksut. Ne sisältävät myös ennakonpidätyksen alaiset päivärahat, siviilipalvelusmiehille maksetut päivärahat sekä lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilöstösivukulut.

Henkilöstökuluissa varaudutaan n. 7 %:n palkankorotuksiin suhteutettuna toukokuun 2024 palkkatasoon. Palkankorotukset on tallennettu järjestelmän taustatietoihin, joten ne tulevat laskeuksi mukaan automaattisesti henkilöstökuluja tallennettaessa lukittuja tilejä lukuun ottamatta. Mikäli palkkakuluja syötetään lukittujen tilien syöttölomakkeen kautta, syötettäviin kuluihin pitää lisätä palkankorotusvaraus.

Palkkojen sivukulut kirjautuvat ao. tileille automaattisesti, kun palkkasummat syötetään palkkatileille ja sen jälkeen kulut lasketaan painikkeella "Lasketa kulut".

Palkkojen sivukulut vuoden 2025 talousarviossa:

411010 KuEI-maksu, palkkaperusteinen	16,80 %
415000 Sairausvakuutusmaksu	1,16 %
416000 Työttömyysvakuutusmaksu	1,09 %
417000 Tapaturmavakuutusmaksu	0,50 %
411050 Työkyvyttömyyseläkemaksu	1,13 %
418000 Taloudellinen tuki	0,03 %
Yhteensä	20,71 %

Kevan tasausmaksu vuonna 2025 on Kainuun hyvinvointialueelle arviolta 5 219 928,72 euroa. Talouspalvelut budjetoivat Kevan tasausmaksun keskitetysti palveluyksiköittäin tilille 411020. Tiedot tasausmaksun suuruudesta palveluyksiköittäin tallennetaan syksyn aikana Y-asemalle.

Päätoimisen vakinaisen sekä määräaikaisen henkilöstön toukokuun palkoista muodostetaan keskitetysti aineisto, joka siirretään henkilöstömenosuunnitteluosioon talousarviotyön pohjaksi. Keskitetysti siirretty palkka-aineisto sisältää lomarahan 6 %.

Henkilöstömenojen budjetoinnissa huomioitava:

- Kaksi saman palveluyksikön syöttöpohjaa ei voi olla auki yhtä aikaa.
- Henkilöstömenot siirtyvät tallennuksen myötä automaattisesti palveluyksikön talousarvioon.
- Mikäli henkilön työsuhde päättyy suunnittelukaudella, syötetään budjettiin työssäolokuukausien määrä. Mikäli paikka täytetään, otetaan huomioon työssäolokuukausien määrässä.
- Jos työntekijä tekee kahdelle yksikölle töitä, on kustannustenjako (%) otettava huomioon.
- Mikäli henkilön henkilöstökustannukset halutaan nollata, merkitään budjetoidut kuukaudet tai kustannusjakoprosentit nollassi.

- Avoimien vakanssien täyttöaste on arvioitava realistisesti ja budjetoitava henkilöstökulut sen mukaisesti. Kaikkia avoimia vakansseja ei siis automaattisesti budjetoida!
- Erityistä huomiota kiinnitettävä siihen, ettei palkkakuluja budjetoida esim. määräaikaisten ja sijaisten osalta sekä palveluiden ostoihin että henkilöstökuluihin.

Lukittujen tilien kautta budjetoidaan ei-henkilötasolla olevat tehtävät. Lukittujen tilien kautta ei saa syöttää määräaikaisten tai vakinaisen henkilöstön palkkakuluja. Lukittujen tilien kautta syötettävissä ovat ainoastaan esimerkiksi seuraavat erät: tuntipalkat, työllisyysvaroin palkatut, kesätyöntekijät, työvuorolisät, hälytysrahat, ylityökorvaukset. Kaikkiin lukittujen tilien kautta syötettyihin kuluihin tulee olla täytettynä kommenttikenttään tiedot esitetyn määrärahan perusteesta.

Mikäli palveluyksikön henkilöstötiedoissa on korjattavaa, muutokset henkilöstösiirroista tulee ilmoittaa henkilöstöhallintoon eTyöpöydän kautta kohdasta ”Palkkauksen/palvelussuhteen muutos”, jossa muutos laitetaan kohtaan ”Muutoksen syy” tekstinä. Taloussuunnittelussa henkilösiirrot yksiköstä toiseen tehdään keskitetysti talouspalveluissa yksiköiden toimeksiantojen perusteella. Taloussuunnittelujärjestelmässä tehdyt muutokset eivät siirry siis itsestään henkilöstöhallinnon järjestelmiin.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot sisältävät Asiakaspalvelujen ostoja ja Muiden palvelujen ostoja.

Asiakaspalvelujen ostot ovat hyvinvointialueen asukkailla tarkoitettuja lopputuotepalveluja, joita ostetaan muilta palveluntuottajilta. Asiakaspalveluista maksetaan täysi korvaus joko sopimukseen perustuen, maksuosuutena hyvinvointialueelle tai ns. kotikuntakorvaus. Palvelusetelimenot kuuluvat myös asiakaspalvelujen ostoihin.

Määrärahat asiakaspalvelujen ostoihin muilta hyvinvointialueilta varataan tileille:

- 430516 Asiakaspalvelujen ostot hyvinvointialueilta Avohoito
- 430517 Asiakaspalvelujen ostot hyvinvointialueilta Laitushoito
- 430504 Asiakaspalvelujen ostot avohoito OYS ostot
- 430505 Asiakaspalvelujen ostot avohoito HUS ostot
- 430506 Asiakaspalvelujen ostot avohoito KYS ostot
- 430512 Asiakaspalvelujen ostot avohoito TYKS ostot
- 430513 Asiakaspalvelujen ostot avohoito TAYS ostot
- 430507 Asiakaspalvelujen ostot laitushoito OYS ostot
- 430508 Asiakaspalvelujen ostot laitushoito HUS ostot
- 430509 Asiakaspalvelujen ostot laitushoito KYS ostot
- 430514 Asiakaspalvelujen ostot laitushoito TYKS ostot
- 430515 Asiakaspalvelujen ostot laitushoito TAYS ostot

Muiden palvelujen ostot ovat palveluja, joita käytetään suoritetuotannossa. Tällaisia tilejä ovat esim. toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalvelut, vakuutukset, rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut sekä majoitus- ja ravitsemuspalvelut.

Laboratoriopalvelujen ostojen tilit:

- 443006 Laboratoriopalvelut Pohjois-Suomen laboratorion keskus (Nordlab)

443004 Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Laboratoriopalvelut muut kuin Pohjois-Suomen laboratoriotaloudelliset palvelut

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Kuluerään aineet, tarvikkeet ja tavarat sisällytetään näiden hyödykkeiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot.

Kalusto

Kalustotileille budjetoidaan muu kuin investointeihin luettava kalusto ja laitteisto. Käyttötaloudenoksi kirjataan hankinnat, joiden hankintahinta on alle 15 000 euroa (alv 0 %).

Kalustohankintojen budjetoinnissa käytetään seuraavia tilejä:

458000 Kalusto

458002 It-kalusto

458003 Pienkalusto, mm. astiat

458005 Instrumentti- ja hoitovälineet

Avustukset

Avustukset sisältävät kotitalouksille maksetut tuet ja avustukset sekä yhteisöille myönnetty tuet ja avustukset.

Avustukset kotitalouksille ovat: Omaishoidon tuki, toimeentulotuki, kuntouttava työtoiminta, vammaisille annetut avustukset sekä tukitoimet.

Muut toimintakulut

Tuotannon hallinto- ja tukipalvelujen budjettiin varataan vuokrasopimusten mukaiset määrärahat ulkoisista tilavuokrista. Kunnilta vuokrattujen toimitilojen vuokramenot varataan tilille 482001, muiden rakennusten ja huoneistojen vuokrat tilille 482000. Tiedot vuokrakustannuksista tallennetaan syksyn aikana Y-asemalle kansioon: Sosiaali- ja terveydenhuolto - Talousarvio ja talouden seuranta – Talousarvio 2025 - Vuokrat 2025.

Tili 494000 Muut toimintakulut (esim. lunastukset, vahingonkorvaukset, henkilöstön merkkipäivä- ja kannustelahjat)

Sisäiset tuotot ja kulut

Sisäisiin eriin kuuluvien tuottojen ja kulujen budjetoinnin huolehtivat sisäisiä eriä laskuttavat palveluyksiköt. Talouspalvelut lähettävät taulukkopohjat laskuttaville palveluyksiköille ja täydennetyt taulukot palautetaan sähköpostilla taloussuunnittelu@kainuu.fi. Talouspalvelut tallentavat laskuttavien yksiköiden lähettämien tietojen pohjalta sisäiset laskutusmenot ja -tulot talousarvioon.

Vyörytyserät

Taluspalvelut kirjaa talousarvioon keskitetysti vyörytettävät tulo- ja menoerät. Tiedot varauksista tallennetaan syksyn aikana Y-asetalle Sosiaali- ja terveydenhuolto - Talousarvio ja talouden seuranta - Talousarvio 2025

Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot varataan talousarvioon keskitetysti taluspalveluista.

Koulutus

Talousarvion laadintaan koulutukset:

To 6.6.2024 klo 13.00–15.00 Teams

Pe 7.6.2024 klo 9.00–11.00 Teams

Lisäksi budjetoitijärjestelmän käytöstä on tehty ohjevideo.

Koulutuksiin ilmoittautuminen eTyöpöydän kautta.

3.4 Investointien suunnittelu

Investoinnilla tarkoitetaan kirjanpidollisessa mielessä hankintaa, jota voidaan hyödyntää palvelutoiminnassa tai joka tuottaa tuloa useampana vuotena. Investointeja ovat taseen pysyvien vastaavien erään kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset, joiden taloudellinen pitoaika on useita tilikausia (vähintään 3 vuotta) ja hankinnan kokonaishinta on suurempi kuin 15 000 €. Investointi voi olla esimerkiksi maa-alueen, rakennuksen, koneiden ja laitteiden hankinta tai niiden perusparantaminen. Investointi voi olla myös muu pitkävaikutteinen meno kuten tietojärjestelmän tai osakkeiden hankinta tai osallistuminen toisen yhteisön investoinnin rahoittamiseen, silloin kun osallistumisesta on hyötyä myös hyvinvointialueen toiminnassa. Investoinneilla sidotaan siis taloudellisia voimavaroja pitkäaikaisesti tiettyyn kohteeseen.

Investoinniksi ei kuitenkaan lueta kiinteistöjen ylläpito- ja vuosikorjauksia sekä mahdollisia vahinkojen korjauksia. Nämä kustannukset esitetään talousarvion käyttötalousosassa ja kirjataan taseen sijasta ainoastaan tuloslaskelmaan kuluksi.

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus, ja hyvinvointialueita koskee myös velvollisuus laatia investointisuunnitelma ministeriön hyväksyttäväksi. Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Hyvinvointialueiden investointien suunnitteluprosessi menee valtion ohjauksen vuoksi hieman eriaikaisesti talousarviosuunnitteluvuosien kanssa. Hyvinvointialueiden investointisuunnitelma vuosille 2025–2028 on jo lähetetty ministeriöihin hyväksyttäväksi 31.12.2023. Eli vuoden 2025 investointisuunnitelman hyväksyminen tai tieto sen hylkäämisestä saadaan kesän 2024 aikana.

Hyvinvointialueen investointiesitys vuosille 2026–2029 on tehtävä ministeriöihin 31.12.2024 mennessä. Talouspalvelut keräävät toimialueiden investointiesitykset 15.9.2024 mennessä. Toimialuejohtajat käyvät syys-lokakuun vaihteessa hyvinvointialueen johtajan kanssa keskustelut talousarvion ja investointisuunnitelmien sisällöistä ja esityksistä, jonka jälkeen tehdään vielä tarvittaessa talouden sopeuttamisen kannalta tarvittavat muutokset sekä talousarvioon että investointisuunnitelmaan.

Hyväksytyjen investointiesitysten tallennus Afo-järjestelmään tehdään keskitetysti talouspalveluissa.

3.5 Talousarvioprosessin aikataulu ja yhteyshenkilöt

Talousarvioprosessin aikataulu

Kesäkuu

- Talousarvion laadintaan koulutus esihenkilöille ja budjettivastuullisille 4.6.
- Talouden suunnittelu- ja seuranta SAP Afo -järjestelmällä 6.6. ja 7.6.
- Talousarvioraamin ja -ohjeen käsittely aluehallituksessa 10.6.
- Henkilöstömenosuunnittelun pohjatiedot tallennetaan toukokuun palkka-ajon perusteella
- Henkilöstömenosuunnittelun pohjatietojen muokkaamisen voi aloittaa järjestelmässä

Kesä-Elokuu

- Toimialueiden talousarvioraamin mukaisten käyttötalouden toimintatulo- ja -menoesitysten tallentaminen järjestelmään keskitetysti talouspalveluissa

Syyskuu

- Toimialueiden talousarvioesitysten työstäminen controllereiden kanssa yhteistyössä 1.9.-30.9.2024 raamin puitteissa (toimialueen sisällä tai toimialueiden välillä). **Kokonaisnettoylitys** raamiin nähden **ei mahdollinen**, tai ainoastaan **hyvinvointialuejohtajan tai aluehallituksen hyväksymänä**
- Investointisuunnitelma vuosille 2026–2029 valmisteltu 15.9. mennessä
- Toimialueiden talousarvioesitykset kirjattuna järjestelmään 30.9. mennessä

Lokakuu

- Talousarvion ja taloussuunnitelman alustava käsittely aluehallituksessa 21.10.
- Investointisuunnitelma vuosille 2026–2029 alustava käsittely aluehallituksessa 21.10.
- Aluevaltuuston talousseminaari 30.10.

Marraskuu

- Talousarvion ja taloussuunnitelman esittely yhteistyötoimikunnassa
- Investointisuunnitelma vuosille 2026–2029 esittely yhteistyötoimikunnassa
- Talousarvion ja taloussuunnitelman käsittely aluehallituksessa 18.11.

Joulukuu

- Talousarvion hyväksyminen aluehallituksessa 9.12.
- Talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen aluevaltuustossa 16.12.
- Investointisuunnitelma vuosille 2026–2029 hyväksyminen aluevaltuustossa 16.12.
- Hyväksytyn investointisuunnitelman vuosille 2026–2029 lähettäminen ministeriöön 31.12. mennessä.

Lisätietoja:

Talusojohtaja Eija Immonen, puh. 044 797 0656, eija.h.immonen@kainuu.fi

Va. talouspäällikkö Annastiina Pyy, puh. 040 640 2532, annastiina.pyy@kainuu.fi

Toimialueiden taloussuunnittelu ja taloussuunnitteluohjelman (SAP Afo) käyttö:

Hallinto, Järjestämisen tuki, Ikäihmisten palvelut, Sosiaali- ja perhepalvelut sekä Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut:

Controller Marja-Liisa Leinonen, puh. 040 671 9038, marja-liisa.leinonen@kainuu.fi

Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut, Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut:

Va. talouspäällikkö Annastiina Pyy, puh. 040 640 2532, annastiina.pyy@kainuu.fi

Vyörytykset ja sisäinen laskutus

Taloussuunnittelija Sari Pöllänen, puh. 044 710 1335, sari.m.pollanen@kainuu.fi

Taloussuunnittelija Taneli Pikkarainen, puh. 044 797 4099, taneli.pikkarainen@kainuu.fi

Investoinnit

Va. talouspäällikkö Annastiina Pyy, puh. 040 640 2532, annastiina.pyy@kainuu.fi

Pääkirjanpitäjä Mirja Kilponen, puh. 044 797 4749, mirja.t.kilponen@kainuu.fi

SAP- järjestelmän (AFO) käyttöoikeudet ja käyttäjätuki

Järjestelmävastaava Maija-Riikka Lämsä, puh. 040 662 5808, maija-riikka.lamsa@kainuu.fi